

دانشگاه تهران
دانشکده دامپزشکی

شماره پایان نامه ۹۶۷

سال تحصیلی ۵۳-۵۲

پایان نامه

برای دریافت دکترای دامپزشکی از دانشگاه تهران

موضوع

(بررسی چند کانوی سقط جنین برزسلوزی
گوسفند در اطراف تهران و رامین ، کرج)

نگارش

محمود جمشیدیان

هیات داوران

دانشیار دانشکده دامپزشکی (راهنما و رئیس هیات داوران)

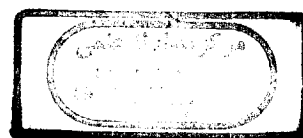
آقای دکتر حسن تاجبخش

استاد دانشکده دامپزشکی داور

آقای دکتر احمد شیمی

استاد دانشکده دامپزشکی داور

آقای دکتر رحیم قزوینیان

تقدیم به :

- روان پدر و مادر
- برادران بزرگوارم که در راه کمک به تحصیل و زندگی از هیچ کوششی دریغ ننمودند.
- خواهران عزیزم
- همسر عزیزم که مهربانیها و محبتهایش روشنی بخش زندگی من است.

تقدیم به هیئت محترم داوران :

— استاد عالی قدر جناب آقای دکتر شیعی مدیر گروه
بیماریهای واگیر دام

— جناب آقای دکتر تاج بخش دانشیار محترم گروه —
بیماریهای واگیر دام که در راه تدوین و تکمیل پایان نامه
ما رهنمون بودند .

— جناب آقای دکتر قزوینیان مدیر گروه آموزشی بهداشت
مواد غذایی

فهرست

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۷	تاریخچه
	بخش اول
۱۴	تعریف
۱۵	انتقال بیماری و دفع میکرب
۱۷	عواملی که در انتشار بیماری دخالت دارند
۲۰	میزان حساسیت دامها و انسان بگونه های مختلف پروسلا
۲۱	علائم درمانگاهی
۲۲	روشهای آزمایشگاهی تشخیص بروسلوز
۲۳	روش میکروبی تشخیص بروسلوز
۲۳	محیط کشت
۲۹	جمع آوری و کشت نمونه ها
۳۸	جدا کردن بروسلا بوسیله تلقیح به حیوانات آزمایشگاهی
۳۹	مشاهده مستقیم پرگنه های بروسلا

بقیه فهرست

- ۴۴ مشاهده میکرب بروسلا بطریقه رنگ آمیزی
- ۴۷ اختصاصات آنتی ژنیکی میکرب بروسلا
- ۴۸ روشهای سرولوژیکی
- ۴۹ الف - قشخیص سرمی راییت
- ۵۲ تست کومس در تشخیص بروسلاوز
- ۵۳ ب - کارد تست
- ۵۵ روش الرژیکی در تشخیص بروسلاوز
- ۵۶ روش سنجش قدرت اثر آلرژن
- ۵۸ روش آزمایش الرژیک
- بخش دوم
- ۶۱ چگونگی سقط
- ۶۴ تشریح و فیزیولوژی جفت
- ۷۱ مکانیسم سقط
- ۷۲ علل و عوامل سقط جنین

بقیه فهرست

بخش سوم

۷۹	کانونهای سقط جنین بروسلوزی گوسفند
۸۰	کارهای آزمایشگاهی
۸۱	جستجوی میکرب در اندامهای آلوده
۸۳	اسلاید تست
۸۴	نگهداری و ذخیره میکربها
۸۵	طرز تهیه سرم مونواسپیسفیک
۸۹	آزمایش با سرم مونواسپیسفیک
۹۱	تست سرولوژیکی
۹۴	پس‌دیده منطقه ای
۹۸	آمار مربوط به کانونهای مورد مطالعه
۱۰۳	پیشگیری بیماری
۱۰۹	خلاصه و نتیجه
۱۱۳	منابع فارسی
۱۱۴	منابع خارجی

مقدمه :

بیماری بروسلاز هنوز یکی از بیماریهای پرمخاطره و مهم دام و انسان در بسیاری از نقاط جهان است. با وجود کوششهای زیادی که در راه ریشه کن کردن این بیماری در سراسر دنیا شده است بجز مقداری معدود از کشورهای آلمانی که کم و بیش از شرش رهایی یافته اند (آمریکا - دانمارک - هلند - سوئیس - آلمان غربی) سایر ممالک همچنان کم و بیش مبتلا به و در جنگ و ستیزند .

در ایران نیز با وجود همه تلاشهای پی گیر که در راه مبارزه با این بیماری شده و میشود هنوز پویندگان این وادی در ابتدای این راه درازند .

نزول پلیگان آمازی در بعضی سالها سبب خشنودی خاطر میشوند ولی متأسفانه سالی دیگر سیر صعودیش بطور طبیعی طی میگردد . شاید در بدو امر بدون تخمین ضررهای حاصل از این بیماری که چون طاعون و شاربین گوسفند کشت و کشتارش و چون تب برفکی همه گیریش چشمگیر نیست کم اهمیت تلقی گردد . ولی با دقت بیشتر و برآورد کم و کیف آن اهمیتش محرز میگردد .

صرفنظر از اشاعه بیماری در انسان و بعد در گاو که در درجه اول و دوم اهمیت قرار دارد تنها با محاسبه خسارات ناشی از سقط جنین گوسفندی

در اثر این بیماری که هر ساله درصد بالایی از گله های دامداران را مشتمل
میگردد خود لطمه های باقتصاد دامی کشور است.

اصلاح نژاد و دامپروری با تکنیکهای تازه تر و پیشرفتهای چشمگیر علمی
و عملی سعی میکند با ترویج و تعمین دو قلوزایی در گوسفند از دیار نسل را
گسترش داده و حداکثر استفاده را از زمان و مکان بنماید. غافل از اینکه این بینها^{یت}
کوچکهای موزی در انزوا و مخفیانه بطوریکه دامدار^{نه} و دامزشک از پیشرفت و
گسترش بدرستی سر در آورد بیرحمانه جنینهای نزدیک بولد را در رحم
میمراند. و دامدار منتظر را نومید و دام بهره ده را برای تمام عمر اقتصادیش از
زایش و بهره دهی محروم مینماید. در این صورت دام آلوده نه تنها مفید نمیشود
بلکه بععلت اینکه مدتی بسیار طولانی مخزن میکرباست منبعی از آلودگی برای
همه وجوه و جوانبش میباشد. ادرار و مدفوعش مرتع و آغل و علوفه را آلوده و همه
گوسفندان اطرافش را بسر نشوشت خود دچار میسازد. شیرش که منشاء سایر
بنیات است بهترین وسیله انتقال بیماری به انسان است. درمانش نیز نه معقول
و نه مقرون بصرفه است تنها راه باقیمانده ارسالش بکشترگاه است.

بشر نیز در راه مبارزه با این بیماری بیکار ننشته تلاش و پی گیریهای

خود را ادامه داد بطوریکه در تاریخچه خواهد آمد دانشمندان یکی پس از دیگری مجهول های این مشکل را کشف و طرق مبارزه را اعلان و آنها که قادر بودند و یا شرایط اقلیمی و امکاناتشان اجازه میداد در ریشه کن کردن آن کوشیده و موفق گردیدند .

کنترل این بیماری اساساً " به همکاریهای نزدیک آزمایشگاههای مجرب و تکنیکهای باکتریولوژیکی و سرولوژیکی مناسب با سرویسهای مجرب و پیشرفته دامپزشکی و پزشکی بستگی دارد . ضمن بررسی نوشتهها و گزارشات تشکیلات مسئول در ایران همواره کمبود امکانات و پائین بودن سطح فرهنگ دامداران عامل اصلی عدم موفقیت کامل در این راه ذکر گردیده است . هر چند در مورد مبارزه با بروسلوز گاو و محدود نمودن آن موفقیت هایی نصیب گردیده ولی در گوسفند اقدامات بسیار جدید و کم و کوششها مختصر بوده است . در گزارش سالانه ۱۳۴۶ دامپزشکی کل کشور میخوانیم " اضافه مینماید باینکه همواره طی بخشنامههای زیاد و دستورالعملهای فنی لزوم تحقیق و مبارزه با بروسلوز دامی با ادارات دامپزشکی استانها و فرمانداریهای کل توصیه و تاکید گردیده است . معینا بعلمت نداشتن پرسنل و وسایل نقلیه مخصوص و همچنین فقدان آزمایشگاههای تشخیص

وبالا خره اعتبارات لازم اقداماتی صورت نگرفته و بدین ترتیب مسئله بروسلوز در اغلب استانها همچنان بصورت لاینحل باقی مانده است. البته در ایسن زمینه طرحی وسیله اداره کل دامپزشکی تهیه شده است که اگر از محل اعتبارات دوره عمرانی چهارم تصویب گردد اقدامات اساسی علیه این بیماری در استانها بعمل خواهد آمد"

وچند سال بعد در هفتمین سمینار منطقیهای سازمان دامپزشکی کشور در مشهد ۲۹ مرداد - ۲ شهریور ماه ۱۳۵۲ ناطق اظهار میدارد " متأسفانه نه تنها در استان خراسان بلکه در تمام ایران پراکندگی بروسلمسوز با سیستم دامداری خاص و پائین بودن سطح فرهنگ اغلب دامداران بتدریج در حال توسعه و پیشرفت میباشد .

ارسال نمونه های متعدد و مثبت از نظر بروسلوز از نقاط مختلف کشور بانستیتورازی و بررسی های انجام شده در نقاط جدید که قبلاً " آلودگی در آن مناطق گزارش نشده بود خود دلیل قاطعی بر این مدعا میباشد .

بویژه آنکه آلودگی بسوس بروسلا ملی تنسیس در دامها خطری است که باید هرچه زودتر در امر مبارزه و پیشگیری بر ضد بروسلوز اقدامات لازم و اساسی

شروع گردد

اینجانب همواره در جریان تحصیل بزندگی و شناسائی میکربها این موجودات ریز و پیرانگر و این از نظر ماهی شعورها که بشر ندیشعور را - بستوه آورده و گروهی از آنها طی قرنهای انسانها و حیوانات دست آموزش رامورد حمله خود قرار داده اند و هنوز هم بشر از بسیاری از آنها و اهمه دارد، عاز قنبد بود هام و میل داشته ام از چگونگی زیستی، اکولوژی، اپید میولوژی آنها، چگونگی میارزه شان با موجودات زنده دیگر و عکس العملهای این موجودات زنده بر علیه آنها و وابستگی در مورد میکروپزشناسی و بیماریهای حاصل از آنها آگاهی و اطلاع یابم در طی درسهای کلاس سیک دانشکده ب باب بسیاری از این مطالب آشنائی حاصل گردید. تا اینکه در جستجوی انتخا موضوع پایان نامه از استاد محترم جناب آقای دکتر تاجبخش تقاضای - راهنمایی و ارائه طریق نمودم. ایشان نیز بررسی وضع سقط جنین - بروسلوزی گوسفند در اطراف تهران (موضوع پایان نامه حاضر) را که هم کارهای آزمایشگاهیش مورد علاقه ام میباشد و هم غوری در اپید میولوژی این بیماری و در نتیجه مطالعه بیشتر برای شناسائی بهتر راییشنهاد فرمودند

تاتکمیل این پایان نامه از راهنمائیهای بیدریغ ایشان برخوردار بود هام
و بدینوسیله از لطف و محبتهایشان سپاسگزاری مینمایم.

این پایان نامه در سه بخش تدوین گردیده است ابتدا اصل بیماری
و روشهای تشخیص بررسی گردیده و در دومین بخش موضوع سقط و مکانیسم
سقط بواسطه میکروب بروسلای مورد مطالعه قرار گرفته و در آخرین بخش
گزارش بررسی اینجانب در گوسفند داریهای اطراف تهران در خصوص—
این بیماری بحث شده است. در پایان از همکارهای آقای دکتر زرقانی
کارشناس دامپزشکی کرج و همچنین آقای دکتر رزایان کارشناس دامپزشکی
طرح عمران و رامین صمیمانه تشکر مینمایم.

با امید روزی که راه مبارزه بپایان خود رسیده و بنیاد ایمن
ناخوشی ریشه کن شود.

محمود جمشیدیان

تاریخچه ————— :

بر اساس نوشته‌ها و شواهد موجود معلوم می‌گردد که سابقاً

تب‌هواج را با بیماری تیفوئید یا حصبه یکی میدانستند هینوز Hughes

معنقد است که شرایط این بیماری را میشناخته ولی این مطلب تا چه

حد صحت دارد معلوم نیست ولی آنچه مسلم است اولین بار در

سال ۱۸۶۳ میلادی مارستون Marston در جزیره مالت بوجود

این بیماری پی میبرد و نام تب مدیترانه‌ای و تب معدهای عود کننده را

بدان اتلاق مینماید .

بعد از مارستون پزشکان جزیره مالت نیز این بیماری را

در بین سربازان ساکن پادگانهای این جزیره مشاهده و توجه نمودند و چون

فقط در همین جزیره گزارش شده بود با اسم تب مالت شایع گردید

اشاعه این بیماری در جزیره مالت توجه مقامات انگلیسی ساکن این

جزیره را بخود جلب نمود بطوریکه از وزارت بهداشت انگلستان استمداد

نمودند وزارت بهداشت انگلستان نیز هیئتی از پزشکان را مامور تحقیق

و مطالعه در اطراف این بیماری نمود و به جزیره مالت اعزام داشت هیئت
 مذکور در همان سال مطالعات دامنه داری در این زمینه نمود و بیماری را
 مشخص و آنرا ملی توکوکسی (Melitococcie) نامیدند . پس از این تاریخ
 نیز دانشمندان دیگری مطالعات دقیقتری در مورد این بیماری نمودند . از
 جمله در سال ۱۸۸۶ بروس (D. Bruce) پزشک انگلیسی از طحال سرباز
 که بر اثر این بیماری مرده بود میکروبی کونوس مانند جدا نمود و آنرا
 (Micrococcus-Melitensus) نامید بخاطر بزرگداشت بروس و تحقیقش از
 خدمتیکه انجام داده بود در سال ۱۹۲۰ Meyer و Shaw این
 میکروب را بروسلا نامیدند . هنوز (Hughes) در سال ۱۸۹۶ نشانیهای
 بالینی بیماری را در انسان مطالعه و بررسی نمود و نیز در همین سال بانک
 (Bang) دانمارکی با همکاری استریمول Steibelt میکروب باسیلی
 شکلی که بعدها نامش را باسیلوس آپورتوس نامید از ترشحات رحم ماده گاو سقط
 نموده جدا کرد و گروهی این بیماری را بنام کاشفش بیماری بانک نامیدند و یک
 سال بعد از بانک رایت (Wright) روش تشخیص سرصی بیماری یا سروآگوتنیا
 سیون را کشف نمود . زامیت (Zammit) هم در سال ۱۹۰۵ خدمات

ذی‌قیمتی در راه یافتن روش انتقال این بیماری نمود وی در ضمن مطالعات خود دریافته بود بزها ظاهراً سالم بودند ولی آزمایش سروگلوتنیا سیو نشان مثبت بود و پس از بررسی زیاد متوجه شد که بز مخزن بیماری است و مدتی میکرب را از راه شیر و در راه بخارج دفع مینماید و همچنین بزهای مخزن پس از آبستن شدن و اواخر دوره آبستنی سقط مینماید . زامین سرانجام باین نتیجه رسید که منشأ اصلی ابتلای انسان بزهای بیمار و یا بزهای بظاهر سالم ولی مخزن میکرب میباشند . ضمناً * آزمایش سروگلوتنیا سیو با میکرب تب مواج انسانی و سرم بز بیمار مثبت است . در سال ۱۹۰۸ کانتالوب - (Cantaloube) در فرانسه باین نکته توجه نمود که مناطقی را که همیشه و بزهای آلوده از نواحی مدیترانه وارد شده‌اند و بآن نقاط رفته‌اند بیماری تب مالت انسانی شایع است . این مطلب نیز نظر زامین یعنی واگیری از بز به انسان را تأکید کرد و زامین راه انتقال از بز به سایر حیوانات را نیز متذکر گردید .

در سال ۱۹۱۰ پانیسه (Panisset) استاد دانشکده

دامپزشکی آلفور و استاد بیماری مشترک بین انسان و دام در دانشکده پزشکی